

Impacte ambiental positiu de la recuperació d'aliments feta pels Bancs dels Aliments de Catalunya l'any 2020

Centre d'Estudis Bancs dels Aliments, 2021

La recuperació d'aliments està relacionada amb diferents objectius del desenvolupament sostenible. Durant molts anys l'impacte més positiu que s'ha considerat ha estat el social, ja que la recuperació dels aliments, a través de l'activitat dels Bancs dels Aliments i la seva distribució a col·lectius en situacions de vulnerabilitat alimentària, ha permès disminuir la gana de nombroses persones.

Ha estat en els darrers anys quan ha agafat força valorar la relació de la recuperació dels aliments, que altrament haurien de ser destruïts, amb un impacte positiu en el medi ambient. Efectivament, la producció dels aliments ha necessitat nombrosos recursos (aigua, sol, energia) i, en la seva obtenció, s'han emès nombrosos gasos d'efecte hivernacle; per tant, amb un impacte negatiu en el medi. No només són importants les emissions de CO₂, sinó també d'altres gasos com per exemple el metà. Per tant, si es malbaraten aquests aliments tot l'impacte negatiu que s'ha realitzat haurà estat inútil. Recuperar-los, doncs, fa que aquestes emissions i recursos no hagin estat emeses o utilitzats de manera inútil, la qual cosa significa un molt important impacte positiu al medi ambient.

Dos altres enfocaments complementen l'anterior: la destrucció dels aliments que es malbaraten necessita energia; per tant, si en lloc de destruir-los es recuperen, aquesta energia no serà necessària, no s'emetrà gasos d'efecte hivernacle en la destrucció i això implicarà un estalvi net d'energia. En aquest càlcul, però, s'ha de restar l'emissió de gasos que resulten de l'activitat dels Bancs dels Aliments per distribuir aquests aliments recuperats.

Per últim, hi ha qui considera que si es destrueixen els aliments se n'haurà de produir més i, per tant, es necessitarà gastar més recursos i s'emetrà més gasos. Aquest raonament, però, és més rebuscat, ja que si es malbaraten aliments en lloc de ser consumits per les persones, això no implica que se'n produeixin més.

Establert el fet que recuperar aliments significa que l'impacte sobre el medi que té la producció d'aliments no ha estat inútil i, per tant, la recuperació d'aliments té un efecte positiu sobre el medi ambient, és convenient plantejar-se com el podem calcular.

Per fer el càlcul de l'impacte inútil que es faria si els aliments no fossin recuperats s'han de tenir en compte múltiples factors:

Es calcula l'impacte en kg o tones de CO₂eq per ser els gasos d'efecte hivernacle un dels aspectes que més preocupa i més es coneix, però en relació a l'impacte ambiental caldria tenir en compte també altres elements com per exemple l'aigua que es malbarataria, així com la superfície del sòl, l'energia necessària en totes les etapes del procés productiu dels aliments i en la seva transformació, així com en els aparells i processos relacionats.

El problema és que els càlculs són molt complicats perquè s'han de tenir en compte les emissions de CO₂eq a cada fase i per a cada procés. Per exemple, durant el transport d'un aliment, però també durant la fabricació i manteniment del camió que el transporta (òbviament prorratejat per tots els usos de vida útil del camió esmentat).

La situació és doncs molt complexa i, quan es fan càlculs, sempre s'estableix a priori quina metodologia se seguirà i, per tant, fins a quin nivell de profunditat i concreció es treballarà.

A més d'aquesta complexitat, es pot veure que els diferents aliments tindran un impacte ben diferent ja que el procés per arribar a produir aquell aliment és molt diferent si es tracta d'un vegetal, d'un animal, o d'un producte industrial. A més, hi ha diferències entre els diversos vegetals i entre els diversos animals. En definitiva, això ha fet que es consideri més sostenible per exemple, la ramaderia d'una espècie o d'una altra en funció de la seva petjada en carboni.

	Estimacions 2011-2012	Font
FAO Dades mundials	2,54 tones de CO ₂ eq per tona d'aliment malbaratat	Citat a: Treballem per l'aprofitament dels aliments 2017 http://agricultura.gencat.cat/web/.content/04-alimentacio/malbaratament-alimentari/enllacos-documents/fitxers-binaris/Aprofitament-aliments_2017.pdf
UAB ACR Dades per Catalunya	1,98 tones de CO ₂ per tona d'aliment malbaratat	Citat a: Treballem per l'aprofitament dels aliments 2017 http://agricultura.gencat.cat/web/.content/04-alimentacio/malbaratament-alimentari/enllacos-documents/fitxers-binaris/Aprofitament-aliments_2017.pdf
Parlament Europeu Dades per la Unió Europea	1,93 tones de CO ₂ emeses per la producció i eliminació per tona de residu alimentari	Citat a: https://www.europarl.europa.eu/news/es/headlines/society/20170505STO73528/infografia-las-cifras-del-desperdicio-de-alimentos-en-la-union-europea

En aquest context, per fer un càlcul més acurat de quant CO₂ s'hauria emès per produir els aliments que recuperen els Bancs dels Aliments, s'hauria de fer separant els diversos tipus d'aliments recuperats i seguint-ne el procés. Aquest estudi, a la pràctica, és inviable, per la qual cosa per calcular l'impacte ambiental que té recuperar aliments es pot fer una aproximació basant-se en dades obtingudes de diversos treballs i informes, tenint present que la metodologia emprada en aquests no serà mai exhaustiva.

L'impacte ambiental correspon al fet que el CO₂ que ja s'ha emès i, per tant, no podem dir que s'estalvia, no ha estat emès de manera inútil i, consegüentment, representa un impacte ambiental positiu.

Per tant, per concretar podríem dir el següent:

Per tona d'aliment produïda s'hauran emès entre 1,93 i 2,54 tones de CO₂eq en funció de les dades disponibles de diverses fonts (FAO, UE, Generalitat de Catalunya)*. Per la qual cosa, si aquests aliments es malbaraten, estariem produint un impacte ambiental inútil; a més, també s'hauria emès CO₂ durant la destrucció dels aliments esmentats.

En la producció, la transformació i la distribució dels aliments recuperats s'ha emès ja CO₂ eq que, si els aliments es llencen, és CO₂ emès inútilment. A partir d'això, l'any 2020, amb la recuperació de 10 774 tones d'aliments per part del Banc dels Aliments de Barcelona, s'hauria evitat que l'emissió de 21 500 tones de CO₂ fos inútil. I serien al voltant de 32 200 tones si consideréssim les aproximadament 16 100 tones d'aliments recuperades pels quatre Bancs dels Aliments de Catalunya. Per tant, l'impacte ambiental de la recuperació d'aliments és positiu.

Aquest impacte ambiental positiu fa que amb la recuperació d'aliments no només s'estigui treballant per assolir l'ODS 12 (producció i consum responsables) de les Nacions Unides, sinó que també té un efecte sobre l'ODS 13 (acció pel clima). Amb la seva distribució a persones en situació de vulnerabilitat s'està treballant en l'ODS 2 (fam zero); a més, si es té en compte que les persones que tenen coberta una part de la seva alimentació poden dedicar-se amb més facilitat a preparar-se per poder trobar feina també es contribueix a l'ODS 1 (fi de la pobresa) . Tenint en compte la major diversitat de recuperació d'aliments amb una gran proporció de fruites i hortalisses significa també un efecte positiu sobre la salut ODS 3 (salut i benestar).

*Dades FAO i Generalitat de Catalunya citades a: Treballem per l'aprofitament dels aliments 2017

http://agricultura.gencat.cat/web/.content/04-alimentacio/malbaratament-alimentari/enllacos-documents/fitxers-binariis/Aprofitament-aliments_2017.pdf

*Dades UE citades a la infografia del Parlament Europeu: Infografía: las cifras del desperdicio de alimentos en la Unión Europea (2017)

<https://www.europarl.europa.eu/news/es/headlines/society/20170505STO73528/infografia-las-cifras-del-desperdicio-de-alimentos-en-la-union-europea>